

Jordi Alumà

La nostra portada

Qui és Jordi Alumà?

■ RAMON BALIUS I JULI

Jordi Alumà i Masvidal l'autor de la nostra portada, és possiblement l'artista que mundialment ha dedicat més obra al tema esportiu. Nascut a Barcelona l'any 1924, en el si d'una família d'artistes –l'avi Alumà era dibuixant-litògraf, l'avi Masvidal era escultor i el pare, en Josep Alumà, era pintor i destacat cartellista– la qual cosa tingué, sens dubte, gran importància en la seva vocació artística.

Es va iniciar en la pintura el 1937, en plena Guerra Civil, en els tallers del Comissariat de Propaganda de la Generalitat de Catalunya. Allí tingué l'oportunitat de contemplar el quefer d'artistes com Benigani, Fontseré, Bofarull i, especialment, Antoni Clavé, els murals, cartells i pintures del qual varen tenir una gran influència en la seva concepció artística. És a finals dels anys quaranta, quan va començar a endinsar-se en les tècniques del retaule, que ha conreat fins l'actualitat. Durant una primera època, va dedicar la seva producció sobre fusta al tema religiós, amb retaules de clara influència gòtica, en els quals destacaven abundants fons daurats i platejats. Des de 1953 és professor de pintura i policromia de l'Escola d'Arts Aplicades i Oficis Artístics de Barcelona. L'any 1956, després d'una exposició a la Sala Parés de les seves últimes obres d'art religiós, la qual va constituir un èxit, Alumà decideix abandonar aquesta temàtica i, buscant nous horitzons més amplis, vol adaptar la tècnica del retaule a d'altres situacions pictòriques. Viatja a Anvers i allí inicia el camí de l'estructuració geomètrica, que serà peculiar en la seva pintura. Configura les composicions sobre un sistema de línies que descomponen el tema en compartiments, sense que això faci perdre unitat al conjunt. Aquests sistemes lineals són francament rectilinis quan es tracta de representar paisatges, i són més corbs quan apareix la figura humana. El color l'utilitza generalment en tonalitats apagades, establint gradacions suaus entre els diferents compartiments. Aquests efectes els aconsegueix gràcies a l'ús de pintura a l'ou, tècnica utilitzada pels grans mes-

tres retablistes del segle XIV. També visita diferents ciutats d'Estats Units i de Canadà; París, Londres i Ginebra.

1965 és un any important per a Alumà: Obté el Primer Premi en la *I Bial del Deporte en Las Bellas Artes* celebrada a Barcelona, amb una obra anomenada *Sprint*, que destacava pel moviment i la velocitat de dos ciclistes en la lluita pel triomf. És el primer contacte amb el món de l'esport, que ja no abandonarà mai. És impossible realitzar un inventari exhaustiu de la tasca artística de Jordi Alumà, dedicada al tema esportiu. Únicament faré referència dels grans projectes pictòrics i esmentaré les seves activitats en altres vessants artístiques, tot dins el camp de l'esport.

El 1967, Joan Antoni Samaranch, aleshores responsable de l'esport estatal, li va encarregar vuit grans murals destinats a decorar l'edifici de la Delegación Nacional de Deportes a Madrid. Neix així l'anomenada "*Suite Olímpica*", que serà la primera d'altres dues esdevingudes més endavant. El *leitmotiv* d'aquesta són els esports olímpics, agrupats d'acord amb les seves característiques comunes (esports aquàtics, de lluita, atlètics, etc.). Dues de les obres van estar exposades a Ciutat de Mèxic durant els Jocs Olímpics de 1968. La "*II Suite Olímpica*" presentada l'any 1984 a Barcelona, va estar exposada el mateix any a Los Ángeles en el curs dels Jocs celebrats en aquella ciutat. Són vint retaules, que representen diferents situacions esportives ocorregudes en distints esports. El 1992, amb motiu dels Jocs de Barcelona, no podia faltar la "*III Suite Olímpica*". Aquest cop, les més de vint-i-cinc fustes uneixen, en cada composició, la figura, generalment d'un únic esportista amb un motiu de la Barcelona artística -romànica, gòtica, modernista, noucentista o gaudiniana– ambdós en perfecta harmonia.

Moltes de les pintures de les "*suites*" han estat produïdes com obra gràfica. *Una d'aquestes és la que figura en la nostra portada, procedent de la "III Suite" la qual formava part d'una carpeta de sis*

litografies, amb què la Generalitat obsequiava a les personalitats que van assistir als Jocs de Barcelona. Com es pot veure, una gàrgola de la Catedral de Barcelona acompanya a una esportista que practica la gimnàstica rítmica.

El 1981 havia exposat, a la Sala Parés, *Símbols Olímpics*, retaule de gran format que, durant molts anys va figurar en lloc preeminent en el despatx del President del CIO. En ell es representen els clàssics anells olímpics, envoltats i entrelaçats per un remolí de circumferències de diferents mides i gradacions de color, que proporcionen el sentit de moviment, de profunditat, de multiplicitat i d'universalitat que té l'Olimpisme.

Prèvia una estada a Grècia, l'any 1988 pinta nou grans murals sobre el *Naixement de l'Olimpisme* destinats a decorar el Château de Vidy, seu del CIO a Lausanne. En aquests plafons, es poden veure imatges clàssiques del déu Zeus, de deesses, de paisatges d'Olímpia i, fins i tot, d'un cavall de Troia de pau, perquè en el seu ventre acull atletes en lloc de soldats.

Amb motiu dels Jocs Olímpics de Nagano, realitza un conjunt de retaules que constitueixen una veritable "*Suite de la neu*".

Enmig d'aquesta gran quantitat d'obres pertanyents a les series esmentades, Alumà ha realitzat nombrosos dibuixos i pintures sobre fusta i altres suports, molts dels quals també han estat origen de *litografies i cartells* destinats a anunciar o commemorar esdeveniments esportius. Cal destacar el retaule que, per encàrrec de la Secretaria General de l'Esport de la Generalitat de Catalunya, pinta l'any 1989 en homenatge al barcelonès *Luci Minici Natal*, guanyador de la cursa de quàdrigues en la 227 Olimpíada de l'antigor, l'any 129 de la nostra era. En el terreny del disseny, ha estat el creador de innumbrables *medalles i logotips*. Entre aquests últims he d'esmentar la idea no reconeguda (!) del que fou logotip de la Copa del Món de Futbol de 1982.

Ara bé, tot el que he descrit és únicament una petita part de l'obra d'en Jordi Alumà: la dedicada a

l'esport. Ja he assenyalat que aquesta era única al món, per la quantitat i sobretot per la qualitat, encara que l'artista no vol ser conegut exclusivament com el pintor de l'esport. Fent justícia a la seva trajectòria artística, *he d'acabar l'explicació sobre qui és en Jordi Aluà,* deixant constància d'alguns dels grans reptes artístics acceptats i brillantment aconseguits fins avui:

Realització, el 1974, dels plafons sobre el *Naixement de la Diputació*, per a la decoració del Saló de l'Arxiu de Comptes del Palau de la Generalitat de Catalunya. El 1980 guanya el prestigiós

Premi de Dibuix Ynglada-Guillot, preludi de l'exposició celebrada un any després sota el títol, *La closca de Barcelona*. Són trenta-cinc murals i vint-i-vuit dibuixos preparatoris, que donen una visió inèdita del paisatge de Barcelona. És l'any 1986 quan presenta, a Barcelona, una mostra anomenada *Reflexions sobre Gaudí*, basant-se en les formes i colors del tan homenatjat arquitecte. Aquesta col·lecció li va obrir les portes del Japó, país on el gaudinisme està molt arrelat. En el 2000, en l'exposició intitolada *Mirada de lluny-Mirada de prop*, una renovada closca

de Barcelona –per mirar de lluny– s'enfronta a uns insectes magnificats –per mirar de prop– En tota l'obra convencional d'en Jordi Aluà, és característica i in comptable la presència d'enigmàtics i estilitzats rostres femenins, molts cops com a únics protagonistes.

Ara que arribo al final del article, m'adono que podria haver escrit moltíssim més sobre Aluà i la seva obra. Qui em llegeixi, si no ho sabia, podrà saber quelcom sobre qui és en Jordi Aluà i si, a més a més, contempla la *nostra portada*, començarà a admirar-lo.

Símbols Olímpics,
1981.

Naixement de l'Olimpisme, 1988.

"I Suite Olímpica",
1967.

"III Suite Olímpica",
1992.

"II Suite Olímpica",
1984.

"Rostre enigmàtic",
1989.